

Introduction To C Programming And Unix

מטרות הקורס

■ הבנה בסיסית של מושגים במדעי המחשב

✓ אלגוריתם	✓ תוכנה SW	✓ תוכנית
✓ מבנה נתונים	✓ חומרה HW	✓ ועוד...
✓ סיבוכיות	✓ שפת תכנות	

■ פיתוח יכולת לפתרון בעיות (חישוביות) בעזרת מחשב

■ היכרות בסיסית של מערכת Unix

■ היכרות מעמיקה של שפת התכנות C

מושגי יסוד

מחשב מהו?

■ **מכונה לעיבוד נתונים לפי תוכנית כלומר לפי סדר פקודות נתון מראש**

■ **מכונה לפתרון בעיות חישוביות**

■ **מכונה שמריצה תוכניות מחשב**

■ **שילוב בין חומרה לתוכנה**

■ **למה טוב?**

✓ **יודע לעשות חישובים מסובכים**

✓ **צייתן**

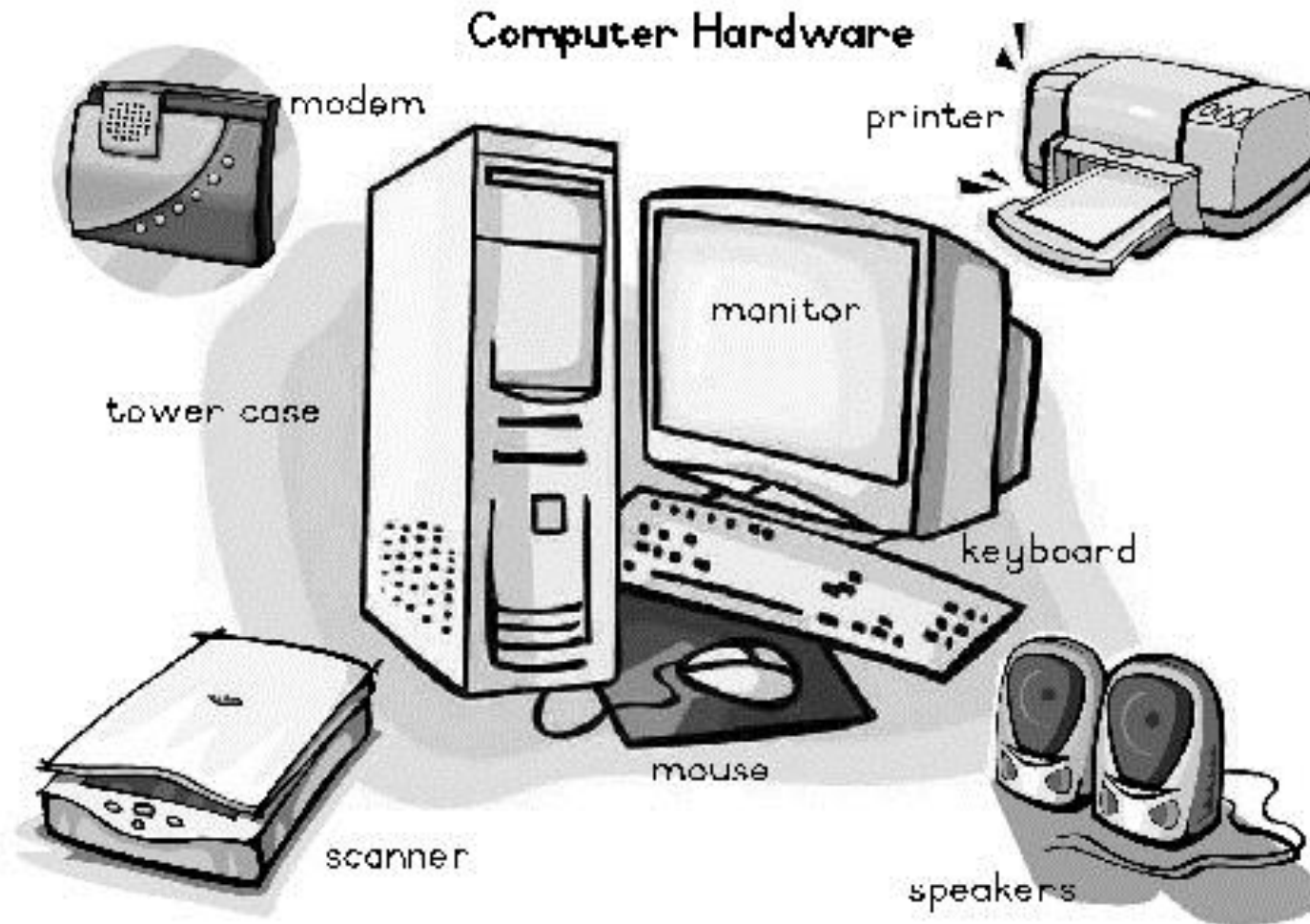
✓ **מהיר מאד**

✓ **לא מבקש תמורה**

✓ **אף פעם לא מתלונן**

✓ **יודע לפתור בעיות**

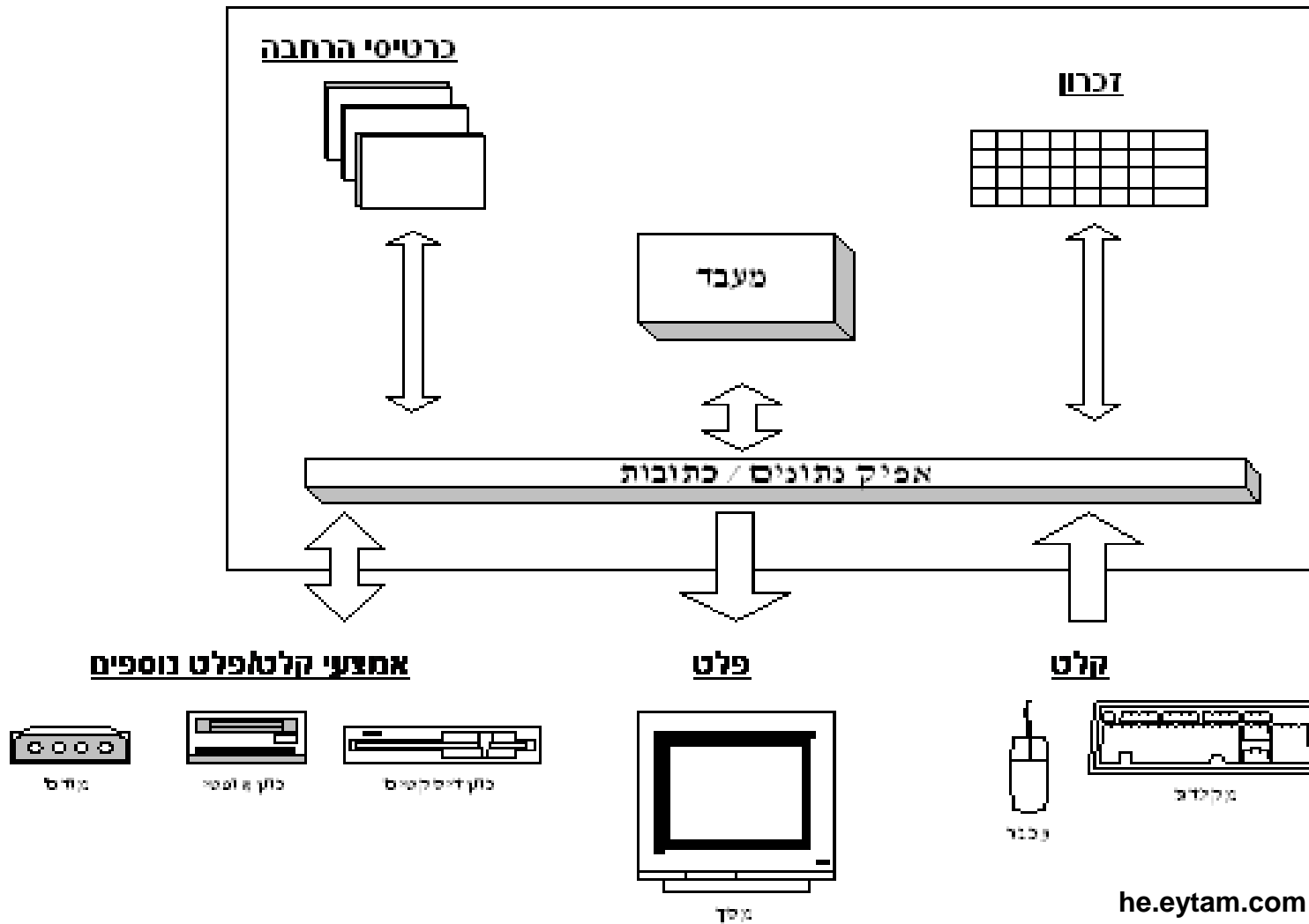

www.thinkquest.org

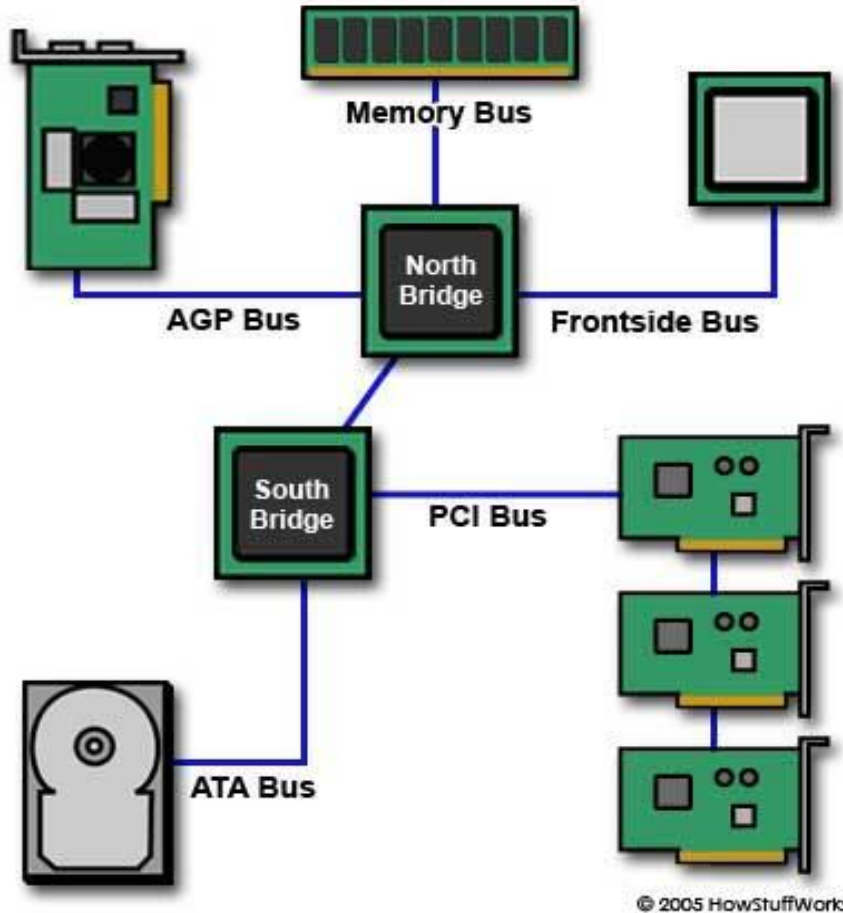
מבנה המחשב

לוח אם

Bus

אפיק נתונים

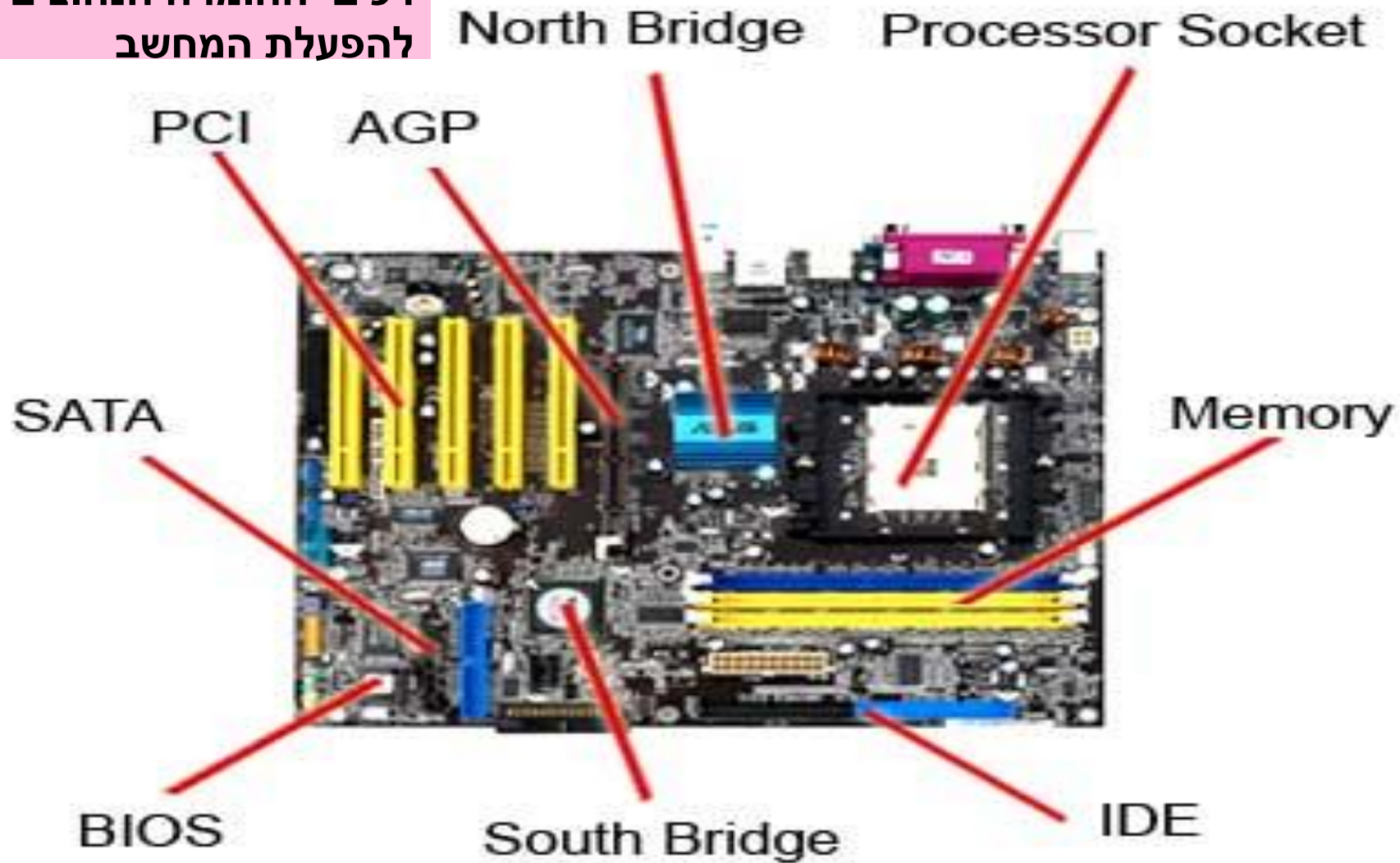

© 2005 HowStuffWorks

- ערוץ תקשורת פנימי המשמש להעברת מידע בין רכיבי החומרה השונים
- רוחבו מכתוב את מהירות העברת הנתונים (32/64bits)

משטח אלקטרוני
המרכז עליו ומנהל את כל
רכיבי החומרה הנחוצים
להפעלת המחשב

Motherboard

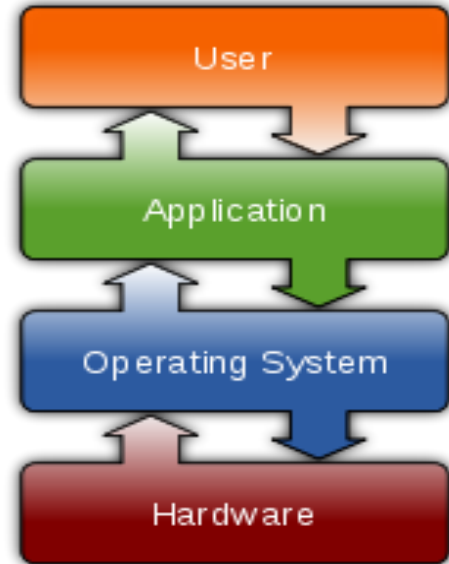
Program

תוכנית מחשב

- תכנית מחשב היא סדרה של פקודות אשר נועדו לביצוע משימה כלשהי (רצה במחשב)
- תוכנית מחשב היא מימוש של אלגוריתם בעזרת שימוש בשפת תכנות כלשהי.
- התוכנית נטענת לזיכרון המחשב בשלב ההרצה
- המעבד CPU מבצע את הפקודות בתוכנית
- דוגמאות
  - ✓ משחק מחשב
  - ✓ תוכנית לחישוב $n!$
  - ✓ תוכנית למיון מערך
  - ✓ תוכנית למציאת מקסימום ברשימה
  - ✓ Windows Xp/7 unix
  - ✓ Explorer

Operating System

מערכת הפעלה

- אוסף תוכנות המנהלות את החומרה במחשב
- ממשק בין המשתמש לבין שאר רכיבי המחשב (חומרה ותוכנה)
- מנהלת את המחשב על התקניו ומשאביו
- מתווכת בין החומרה לשאר התוכנות במחשב
- דוגמאות

אלגוריתם

- דרך שיטתית לביצוע משימה מסוימת על נתונים במספר סופי של צעדים
- שיטה לפתרון בעיה חישובית
- על האלגוריתם לקיים שני תנאים
- ✓ עבור כל קלט נתון האלגוריתם מיגיע לסופו
- ✓ פלט נכון
- **Pseudo code** (פסאודו קוד) : תיאור מצומצם לאלגוריתם כלשהו.
- מיועד לקריאה ע"י אנשים בלבד
- מהווה שפה משותפת למתכנתים

דוגמאות

■ מתכון להכנת עוגה

■ מדריך נסיעה מתל-אביב לחיפה

■ מיון מערך

■ מציאת מקסימום במערך

מתכון להכנת עוגה

➤ **קלט:** קמח, ביצים, סוכר...

➤ **דרך הכנה (אלגוריתם)**

(1) להכניס את הקמח למיקסר

(2) להוסיף ביצים וסוכר

(3) לערבב היטב

(4) לסדר בתוך מגש בישול

(5) להכניס לתנור 25 דקות

(6) להניח עד שמתקרר

➤ **פלט:** עוגה

Algorithm For Finding the Maximum

Input: List of numbers L

Output: The maximum number of the list L

-----
maxNum $\leftarrow$ first number in L

for each item in the list L **do**

if maxNum < item **then**

        maxNum $\leftarrow$ item

end if

end for

return maxNum

$L \leftarrow \{3, 6, 4, 9\} \rightarrow \text{maxNum} \leftarrow 9$

Algorithm For Sorting a List Of Numbers

Input: Array of numbers **A**

Output: The sorted list of the array **A**

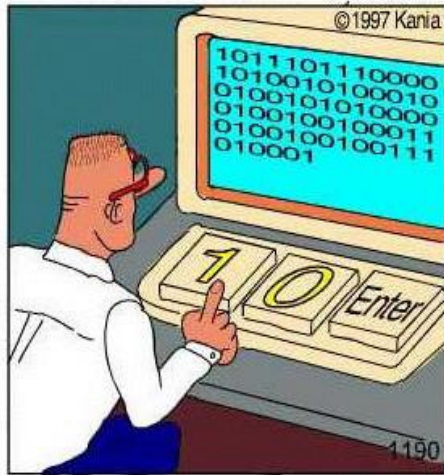
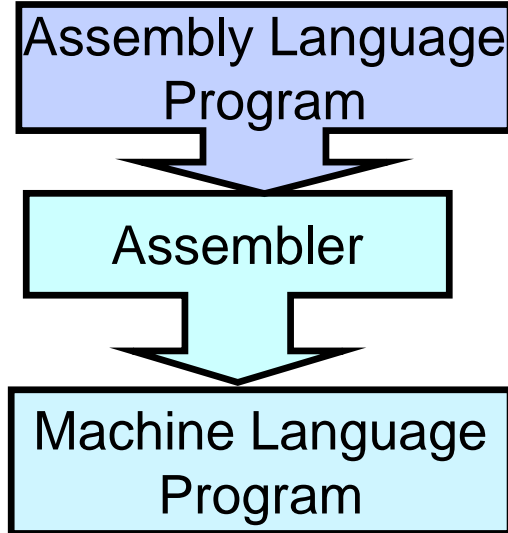

```
for i = 1 to size of A do  
  for j = 1 to size of A do  
    if A[j] > A[j+1] then  
      swap A[j] with A[j+1]  
    end if  
  next j  
end for  
next i  
end for
```


Machine Language

שפת מכונה

Real programmers code in binary.

9GAG.COM/GAG/4088277

- השפה שבעזרתה ניתן לתקשר עם המחשב (CPU)
- פקודות בשפה זו עובדות ישירות מול החומרה
- תלוית מעבד
- שפה זו לא מובנת לאנשים
- שפת מכונה היא שפה בינארית מיוצגת ע"י המספרים 0 ו-1
- שפת התכנות הכי קרובה לשפת מכונה היא Assembly (התאמה חד-חד ערכית עם פקודות בשפת מכונה)

❖ בכול זאת אנחנו מאד רוצים לדבר עם המחשב. למה?

❖ איך עושים זאת?

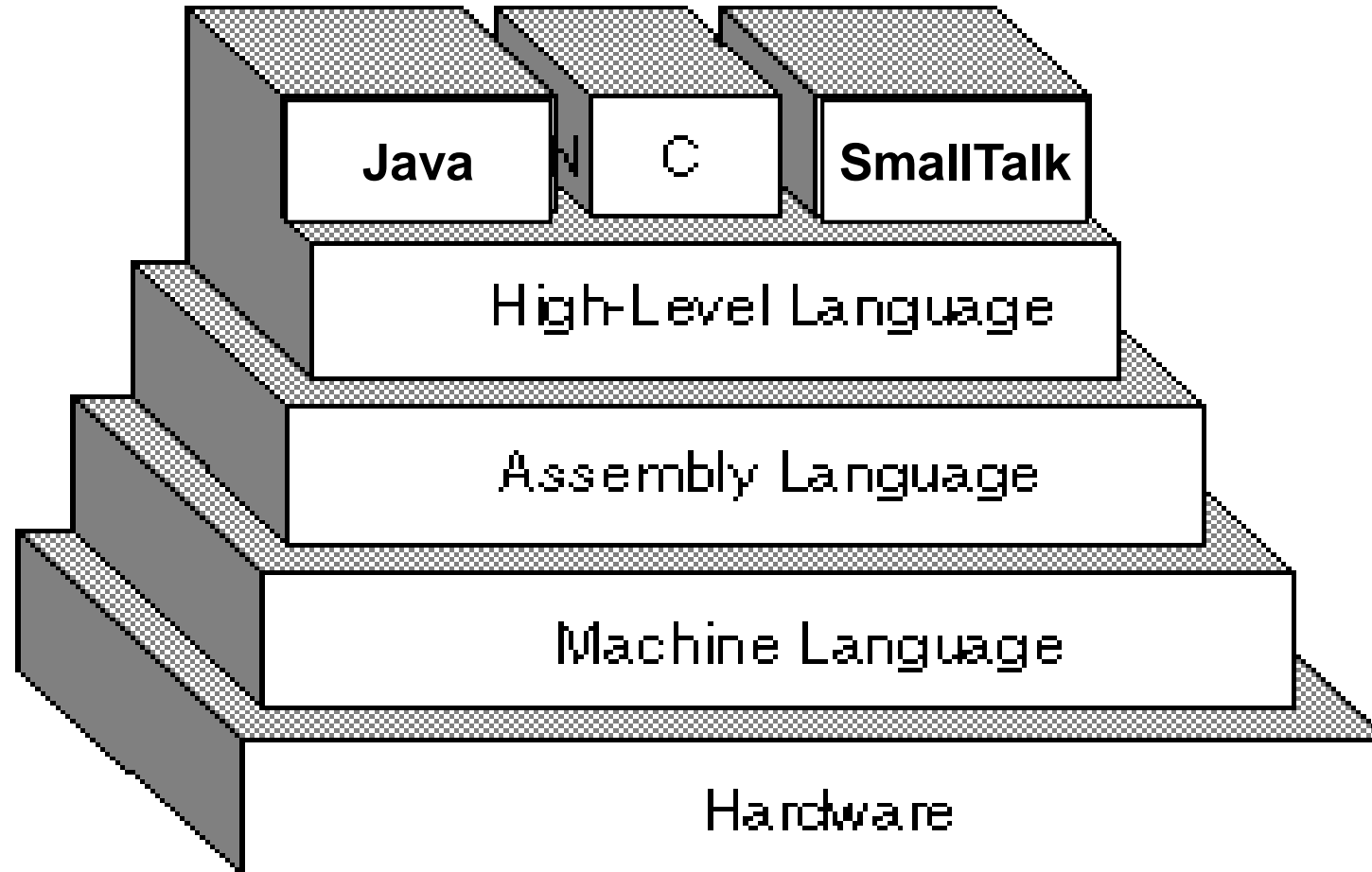

שפת תכנות

Programming Language

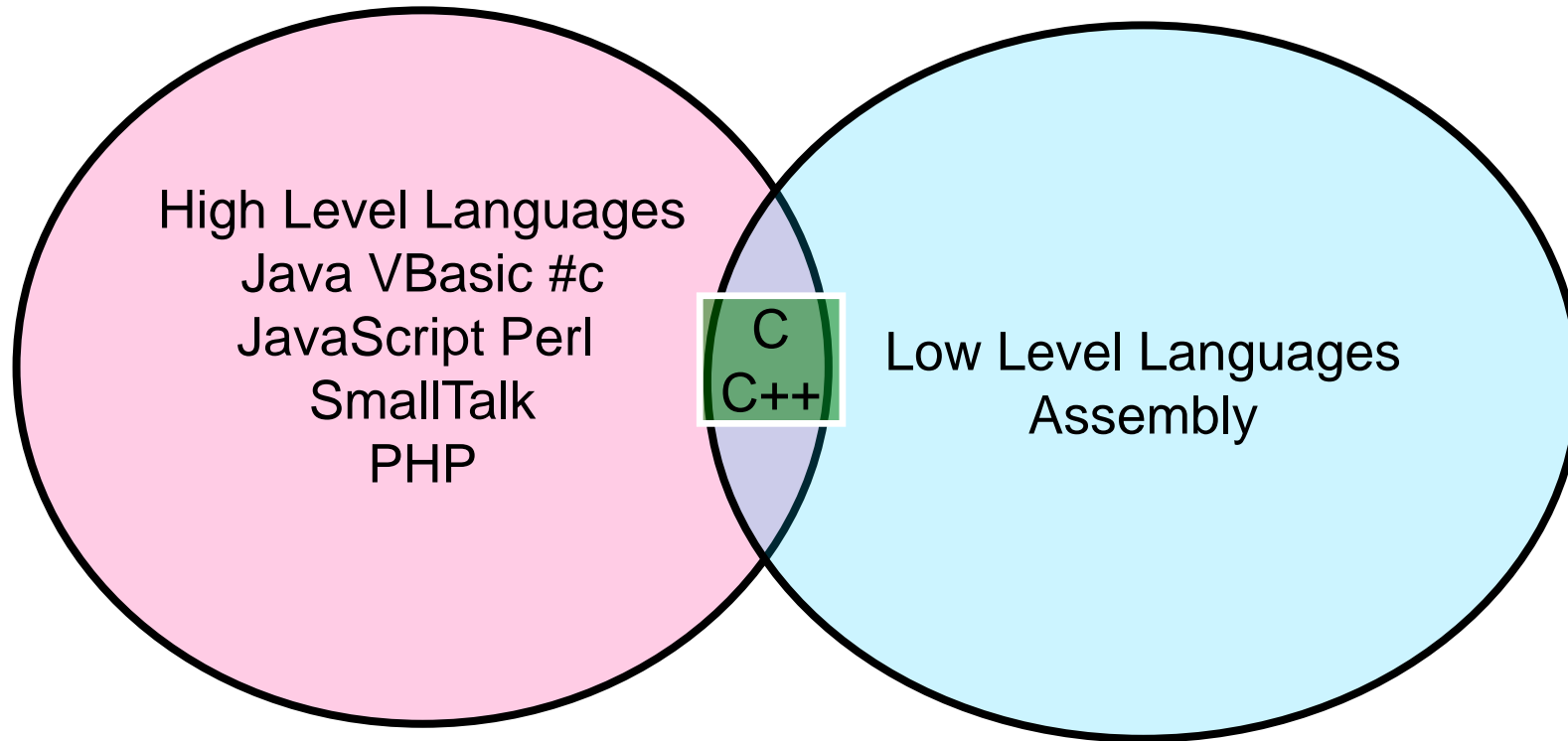
- שפת תכנות היא שפה מלאכותית אשר מיועדת לכתיבת תוכניות מחשב
- ממשק בין התקן מתוכנת לבין מתכנת אנושי
- לכל שפת תכנות יש אוסף של חוקים תחביריים Syntax וסמנטיים Semantic
- מאפשרת מימוש ותיאור אלגוריתמים
- **שפת סף-אסמבלי Assembly**. שפת התכנות הקרובה ביותר לשפת מכונה
  - ✓ פועלת ישירות מול החומרה במחשב
  - ✓ כמעט התאמה חד-חד ערכית עם פקודות בשפת מכונה
  - ✓ תלוית מעבד
- המעבד לא מבין את מה שכתוב בשפת תכנות לכן דרוש מתרגם
  - ✓ מהדר **compiler** (הידור+קישור) ← הביצועים הטובים ביותר C++/C
  - ✓ מפענח **Interpreter** ← קלה לביצוע וניוד אבל ביצועים נחותים מהידור

Layers Of Programming Languages

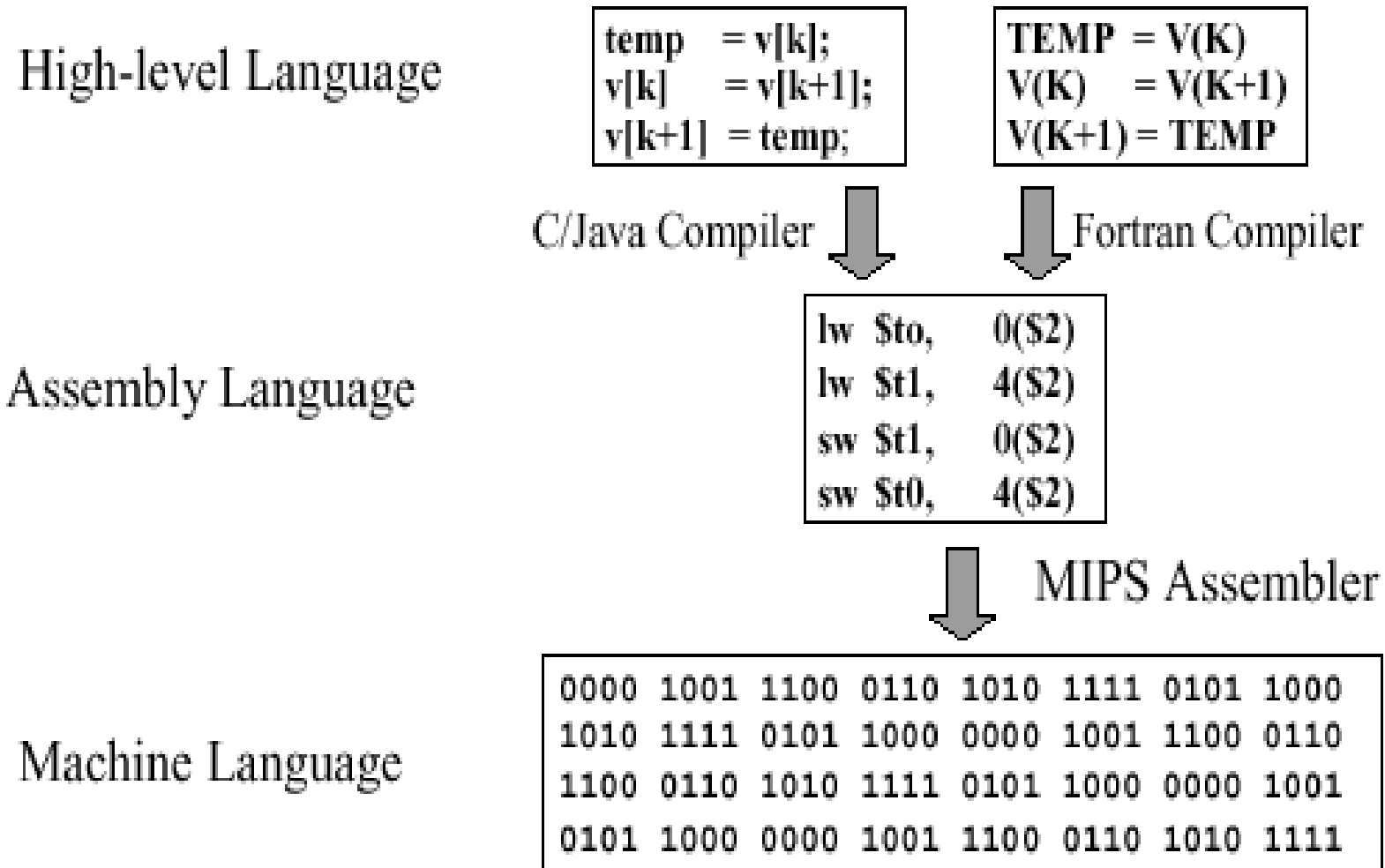

Webopedia.com

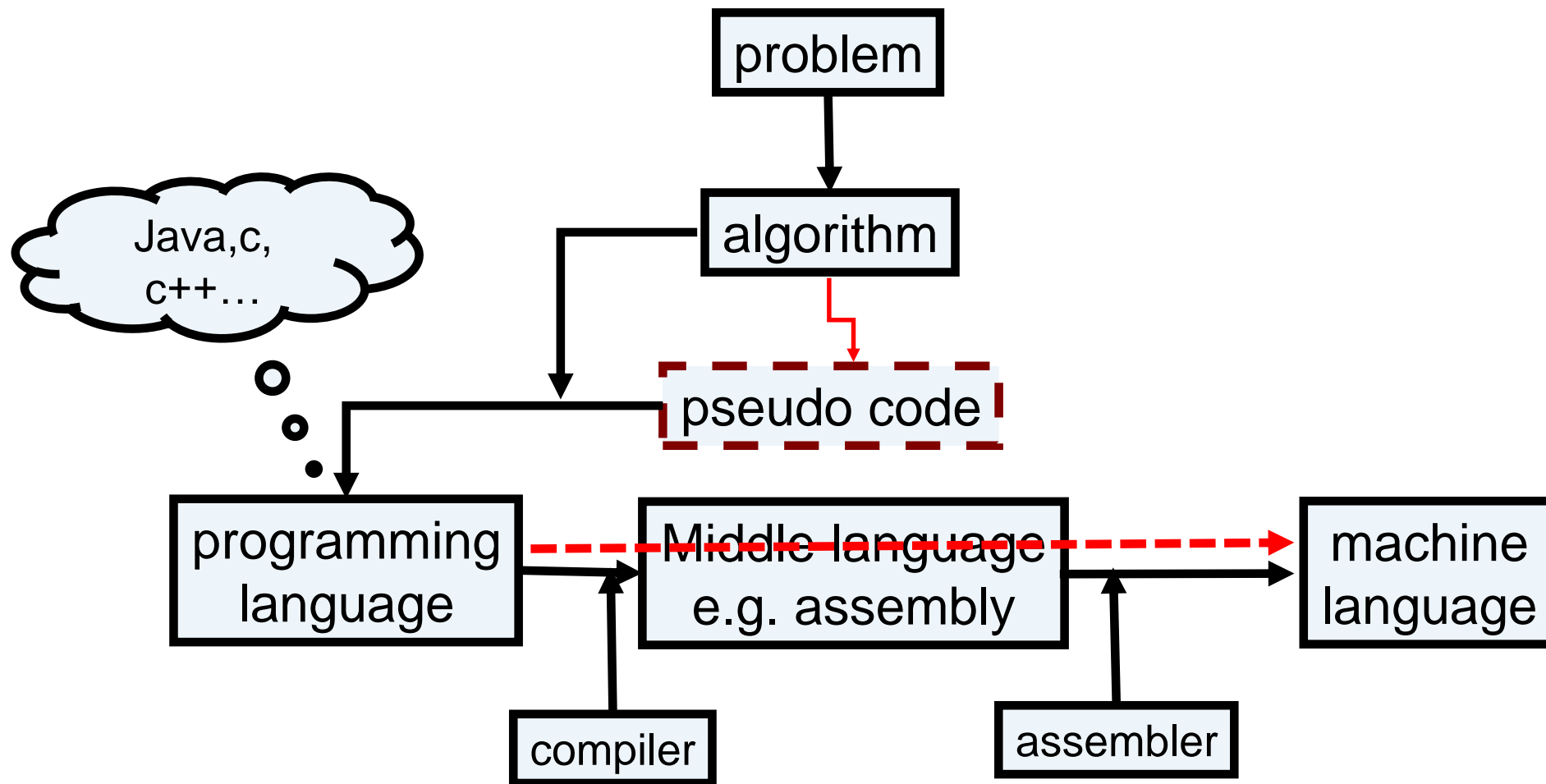
C and C++ Can Talk To Hardware

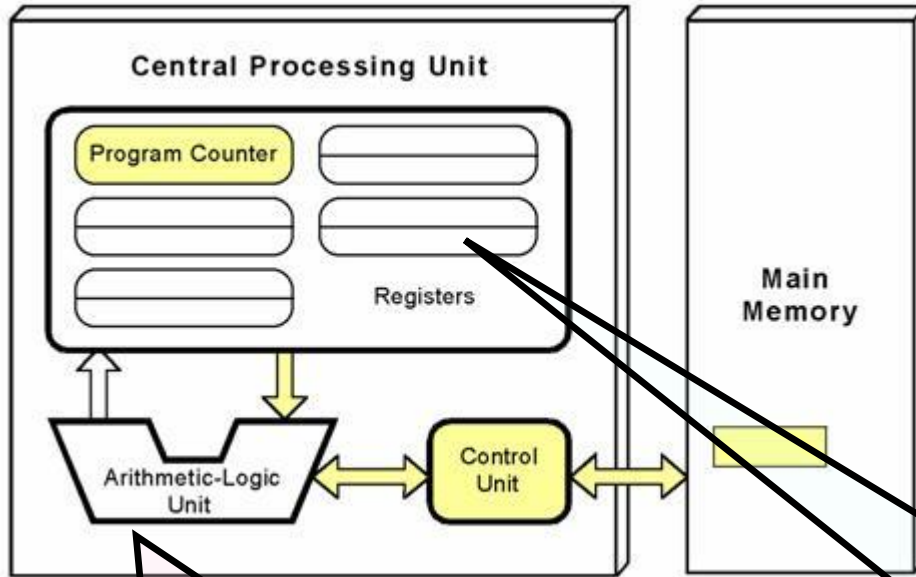
Example of computing language translation

תרשים מסכם

Central Processing Unit

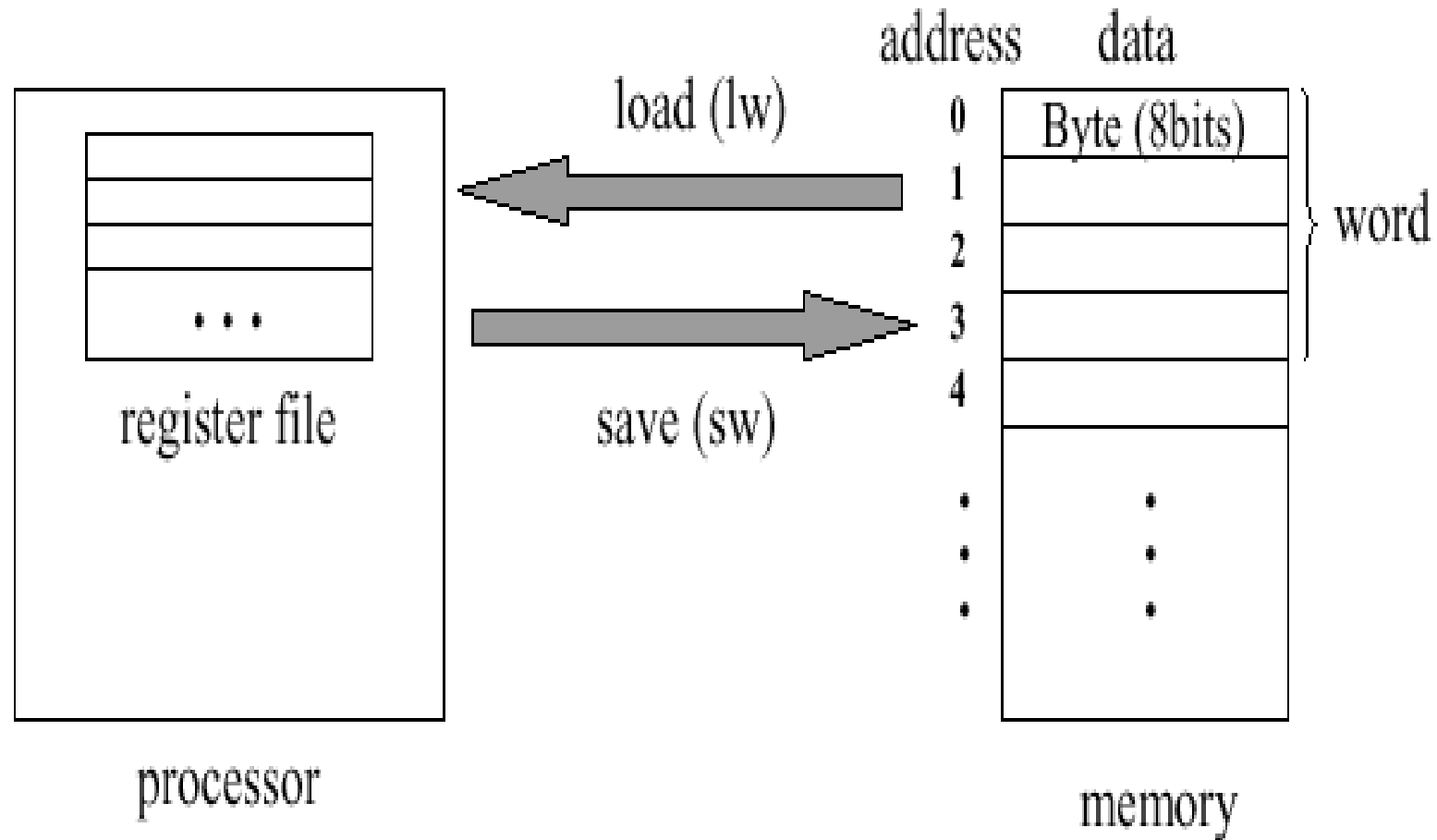

■ CPU יחידת עיבוד מרכזית:-
רכיב חומרה אשר מטרתו
לבצע את הפקודות המיובאות
מהזיכרון (יבוא, פענוח, ביצוע)
■ מורכב מאוסף של רכיבים
ומעגלים אלקטרוניים
■ בעל שעון פנמי משלו אשר
קובע את מהירותו

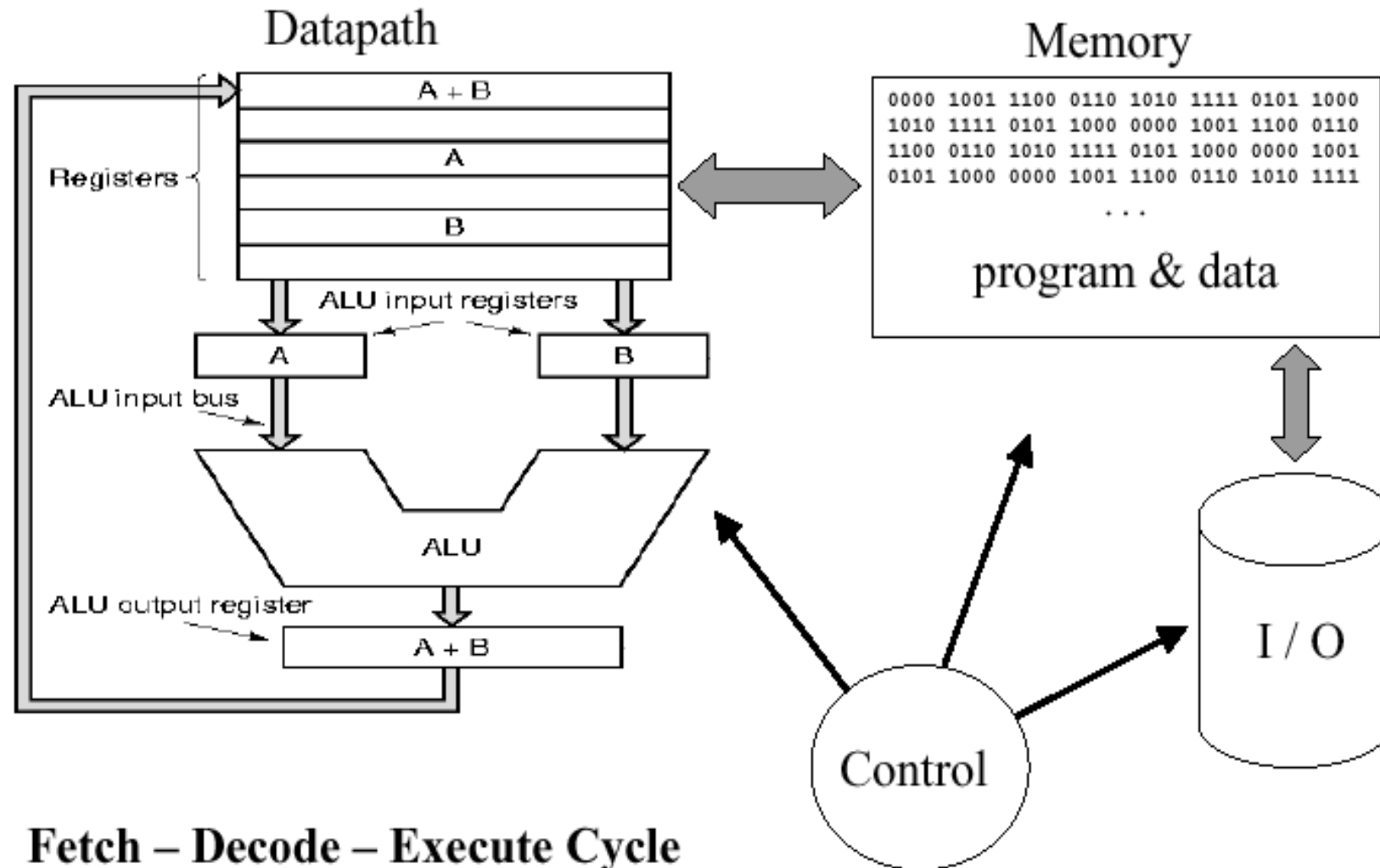
ALU יחידה אריתמטית לוגית זוהי יחידת חישוב אשר אחראית על ביצוע חשובים אריתמטיים, לוגיים והשוואת נתונים בזיכרון

אוגרים הם יחידות זיכרון פנימיות במעבד שהגישה אליהם מהירה ביותר

Use of **lw** and **sw** instructions to transfer data between memory and processor (MIPS)

www.cise.ufl.edu/~mssz/CompOrg/CDA-lang.html

www.cise.ufl.edu/~mssz/CompOrg/CDA-lang.html

מבנה נתונים

- דרך לאחסון נתונים במחשב
  - ✓ אחסון בזיכרון המחשב
  - ✓ אחסון חיצוני בבסיסי נתונים
- בחירת מבנה נתונים היא שלב חשוב וקריטי בעיצוב תוכנית מחשב
- בתכנות מונחה עצמים OOP מיוחסת חשיבות מיוחדת לתמיכה במבני נתונים
- מערך, מחסנית, תור, רשימה מילון ועץ הן דוגמאות למבני נתונים

סיבוכיות

- תת תחום במדעי המחשב אשר בוחן את:
  - ✓ יעילות האלגוריתם
  - ✓ המשאבים הנחוצים לפתרון בעיה חישובית (משאב הזיכרון, הזמן...)
- אנו נתמקד בעיקר בסיבוכיות הזמן (מספר הצעדים הנחוצים כפונקציה של גודל הקלט)
  - ✓ סיבוכיות אלגוריתם מציאת המקסימום $O(n)$
  - ✓ סיבוכיות אלגוריתם המיון $O(n^2)$

Storage Devices

התקני אחסון

- התקני חומרה אשר משמשים לשמירת מידע וקריאתו
- שני סוגים עיקריים:-
- התקן אחסון ראשי ואשר ידוע בשם זיכרון המחשב
  - Random Access Memory RAM✓
- התקני אחסון משניים
  - HD✓
  - CDs✓
  - DiskOnKey✓
  - floppyDisk✓

Memory

זיכרון

■ RAM

- ✓התקן זיכרון בעל גישה מהירה יחסית לזיכרון המשני
- ✓תוכנות בזמן ריצה נטענות אליו
- ✓הגישה לתאי הזיכרון בו היא ישירה ולפי כתובת
- ✓מאפשר כתיבה וקריאה
- ✓זיכרון נדיף

■ Read Only Memory ROM

- זיכרון לקריאה בלבד
- הנתונים נשמרים גם לאחר כיבוי החשמל
- מיועד בדרך כלל לאחסון ה-Bios ותוכנת ה-Boot
- מפנה מקום לטובת ה-FlashMemory

ארגון הזיכרון במחשב

- היחידה הקטנה ביותר בזיכרון היא סיבית או ביט (bit)
- סיבית יכולה להכיל ערך אחד 1 או 0 (יש\אין מתח)
- הגישה לזיכרון היא בעזרת כתובת
- כל שמונה סיביות הן בית byte אחד
- כל בית יש לו כתובת אשר משקפת את מספרו הסידורי מתחילת הזיכרון

1 PetaBytes = 1024 TeraBytes
1 TeraBytes = 1024 Gigabytes
1 GigaBytes = 1024 MegaBytes
1 MegaBytes = 1024 KiloBytes
1 KiloBytes = 1024 Bytes
1 Bytes = 8 Bits

שיטות ייצוג מספרים

■ עשרוני

■ הקסדצימלי

■ אוקטלי

■ בינארי

עשרוני

■ עשרוני (דצימלי)

✓ שיטה להצגת מספרים שלמים או ממשיים לפי בסיס 10

✓ שימוש בספרות 0,1,2,3,4,5,6,7,8,9 בלבד

דוגמה:

$$153 = 1 * 10^2 + 5 * 10^1 + 3 * 10^0$$

הקסדצימלי

- שיטה להצגת מספרים לפי בסיס 16
  - שימוש בספרות 0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,A,B,C,D,E,F בלבד
  - שתי ספרות בהקסדיצמלי הן בית **byte** אחד (כל ארבע ספרות בינארי הן ספרה אחת בהקסדצימלי)
- דוגמאות:

$$10^{\text{Dec}} = A^{\text{Hex}}$$

$$15^{\text{Dec}} = F^{\text{Hex}}$$

$$11^{\text{Dec}} = B^{\text{Hex}}$$

$$16^{\text{Dec}} = 10^{\text{Hex}}$$

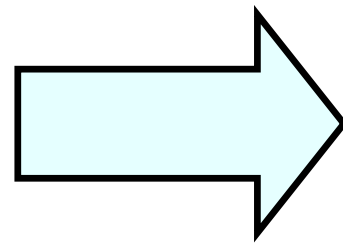
$$153^{\text{Dec}} = 99^{\text{Hex}}$$

המרה מדצמלי להקסדצימלי

1. חילוק עם שארית ב-16
2. המרת השארית למספר הקסדצימלי
3. לחזור על 1-2 עד שתוצאת החילוק תהיה 0
4. לחבר את השאריות כאשר השארית הראשונה היא הספרה הימנית ביותר

שארי	תוצאת חילוק	
1	254	4065
14=E	15	254
15=F	0	15

$$4065^{\text{Dec}} = \text{FE1}^{\text{Hex}}$$

המרה מהקסדצימלי לדצמלי

1. עבור כל ספרה הקסדצימלי להמיר לערך דצמלי שלה
2. להכפיל כל ספרה כזו ב 16^n (n מיקום הספרה פחות 1)
3. לחבר את התוצאה

$$E1F^{Hex} = (E = 14) * 16^2 + (1) * 16^1 + (F = 15) * 16^0 = 3615^{Dec}$$

אוקטלי

- שיטה להצגת מספרים לפי בסיס 8
- שימוש בספרות 0,1,2,3,4,5,6,7 בלבד
- **שלוש ספרות בינארי הן ספרה אחת אוקטלי**
- דוגמאות:

$$7^{\text{Dec}} = 7^{\text{Oct}}$$

$$8^{\text{Dec}} = 10^{\text{Oct}}$$

$$9^{\text{Dec}} = 11^{\text{Oct}}$$

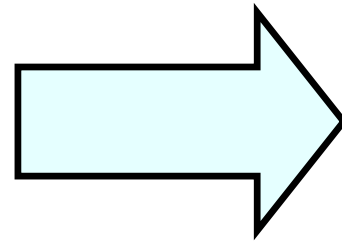
$$16^{\text{Dec}} = 20^{\text{Oct}}$$

$$153^{\text{Dec}} = 231^{\text{oct}}$$

המרת דצימלי לאוקטלי

1. חילוק עם שארית ב-8
2. לחזור על זה עד שתוצאת החילוק תהיה 0
3. נצמיד את השאריות ביחד כאשר השארית הראשונה היא הספרה הימנית ביותר

שארית	תוצאת חילוק	
1	19	153
3	2	19
2	0	2

$$153^{\text{Dec}} = 231^{\text{Oct}}$$

המרה מאוקטלי לדצמלי

1. להכפיל כל ספרה ב 8^n (n מיקום הספרה פחות 1)
  2. לחבר את התוצאה
- דוגמה

$$231^{\text{Oct}} = (2) * 8^2 + (3) * 8^1 + (1) * 8^0 = 153^{\text{Dec}}$$

בינארי

- שיטה להצגת מספרים לפי בסיס 2
- שימוש בספרות 0,1 בלבד
- שלוש ספרות בינארי הן ספרה אחת אוקטלי
- ארבע ספרות בינארי הן ספרה הקסדיצמלי
- דוגמאות:

$$0^{\text{Dec}} = 0^{\text{Bin}}$$

$$1^{\text{Dec}} = 1^{\text{Bin}}$$

$$2^{\text{Dec}} = 10^{\text{Bin}}$$

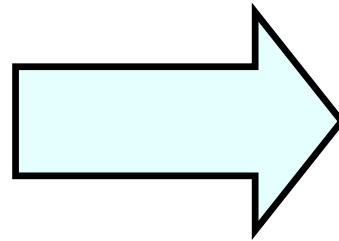
$$3^{\text{Dec}} = 11^{\text{Bin}}$$

$$4^{\text{Dec}} = 100^{\text{Bin}}$$

המרת דצימלי לבינארי

1. חילוק עם שארית ב 2
2. לחזור על זה עד שתוצאת החילוק תהיה 0
3. נצמיד את השאריות ביחד כאשר השארית הראשונה היא הספרה הימנית ביותר

שארית	תוצאת חילוק	
0	2	4
0	1	2
1	0	1

$$4^{\text{Dec}} = 100^{\text{Bin}}$$

המרה בינארי לדצמלי

1. להכפיל כל ספרה ב 2^n (n מיקום הספרה פחות 1)

2. לחבר את התוצאה

דוגמאות:

$$100^{\text{Bin}} = (1) * 2^2 + (0) * 2^1 + (0) * 2^0 = 4^{\text{Dec}}$$

$$111^{\text{Bin}} = (1) * 2^2 + (1) * 2^1 + (1) * 2^0 = 7^{\text{Dec}} = 7^{\text{Oct}}$$

$$1111^{\text{Bin}} = (1) * 2^3 + (1) * 2^2 + (1) * 2^1 + (1) * 2^0 = 15^{\text{Dec}} = \text{F}^{\text{Hex}}$$

טבלת המרות

16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	Dec
10	F	E	D	C	B	A	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	Hex
20	17	16	15	14	13	12	11	10	7	6	5	4	3	2	1	0	Oct
10000	1111	1110	1101	1100	1011	1010	1001	1000	0111	0110	0101	0100	0011	0010	0001	0000	Bin

מעבר מאוקטלי לבינארי וההפך

נשתמש בעובדה **ששלוש** ספרות בינארי שוות לספרה אחת
אוקטלי ובעובדה ששתי השיטות **בעלות אותו בסיס 2**

231^{Oct}
 $\left. \begin{array}{c} \} \\ 010011001 \end{array} \right\}$

דוגמה

נשתמש באותו עיקרון כדי לעבור מבינארי לאוקטלי:-

10011001^{Bin}
 $\left. \begin{array}{c} \{ \\ 2 \quad 3 \quad 1 \end{array} \right\}$

מעבר מהקסדצימלי לבינארי וההפך

נשתמש בעובדה **שארבע** ספרות בינארי שוות לספרה אחת
הקסדצימלי ובעובדה ששתי השיטות **בעלות אותו בסיס 2**

EF *Hex*
11101111

דוגמה

נשתמש באותו עיקרון כדי לעבור מבינארי להקסדצימלי:-

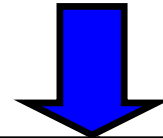
11101111 *Bin*
12345678
E F

המשלים ל 2

- איך מיוצג מספר שלילי בזיכרון?
- הסיבית האחרונה היא סיבית סימן (לא טיפוס מסוג char)
- איך יודעים מהו המספר ששמור במשתנה?
- הבא ונסתכל בערך הבינארי של המספר -5 (8 סיביות).

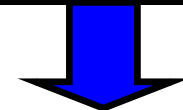
נמיר את הנגדי
לערך הבינארי שלו

5=	0	0	0	0	0	1	0	1
----	---	---	---	---	---	---	---	---

להפוך את
כל הסיביות

1	1	1	1	1	0	1	0
---	---	---	---	---	---	---	---

להוסיף 1

-5=	1	1	1	1	1	0	1	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

End